

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2023–2024

Palautetaan syyskuun loppuun mennessä varhaiskasvatuksen hallinnon ja päiväkodin johtajien Teams-kansioon.

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Päiväkodin johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu s.6)

Toimintayksikkö: Mutalan, Kaiharin ja Vahannan päiväkodit

Käsitelty toimintayksikössä: 2. ja 9.10.2023

Kuvaus toimintayksiköstä

Yksikön toimintamuodot: Varhaiskasvatus ja esiopetus

Ryhmät: Mutala: Reippaat Puput 3-5-vuotiaiden ryhmä, Onnelliset Oravat ja Reilut Ketut esiopetus

Kaihari: Viikarit 1-3-vuotiaiden ryhmä, Vesselit 3-5-vuotiaiden ryhmä

Vahanta: Sopivankokoiset 3-5-vuotiaiden ryhmä, Leijat esiopetus

Toimintayksikön arvoperusta

Varhaiskasvatussyksiköissä käydään säännöllistä arvokeskustelua siitä, miten Ylöjärven kaupunkistrategian arvot ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiset arvot näkyvät varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Käyty keskustelu tiivistetään toimintasuunnitelmaan. Jokaisen varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsenen on tärkeä miettiä omia arvojaan ja miten ne näkyvät tavassa tehdä työtä lasten kanssa. (Vasu s.26)

Yksikön arvot

Myötätunto - kuunnellaan enemmän kuin puhutaan. Hyväksymme tunteiden näyttämisen, kuulemme ja kannattemme. Jokaisen lapsen ainutlaatuisuus, arvokkuus ja kohtaaminen omana itsenään, oikeus olla sellainen kuin on - toiminnan jousto tilanteen ja kehitystason mukaan.

Ihmisenä kasvamisen tukeminen - "Kasva parhaaksi omaksi itsekseksi ja muita huomioivaksi" - itsetunnon tukeminen, kannustava aikuisuus ja positiivisen kautta tapahtuva palautteen antaminen ja ohjaaminen - positiivisen palautteen merkitys myös työntekijöiden kesken - vanhempien kohtaaminen samalla tavalla.

Yhteisöllisyys - me ollaan me, kaikki yhdessä tasavertaisina.

Pohjana kaikelle on turvallinen aikuinen!

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (liitteenä) käsitelty toimintayksikössä 20.9.2023

Miten mahdollistatte lasten, henkilöstön ja huoltajien osallisuuden toimintayksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden suunnitteluun, arviointiin ja toteuttamiseen?

Vasu keskustelut ovat hyvä hetki kuulla vanhempia ja lasten ääni kuuluu arjessa ja heitä kuunnellaan aktiivisesti. Vanhemmille tehdään kysely tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan liittyen. Lapsia myös haastatellaan ja käytetään monipuolisia tapoja selvittää lasten mielipiteitä tasa-arvo ja yhdenvertaisuusasioihin liittyen. Vanhempainillassa on käyty keskustelua asian tiimoilta Vahannan päiväkodilla.

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. (Vasu s. 35)

Digitaalisen osaamisen tavoitteina ovat turvallisuus ja vastuullisuus teknologian käytössä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä toimimisessa. Varhaiskasvatuksessa kehitetään henkilökunnan digitaalista osaamista hyödyntäen kaupungin digimentoria, olemassa olevan osaamisen jakamista ja yksiköissä olevia laitteita, jotta saavutetaan edellä mainitut tavoitteet. Uudet lukutaidot hankkeen osa-alueita käytetään pohjana lasten digitaalisen osaamisen kehittämisessä.

Luodaan varhaiskasvatuksesta perusopetukseen johdonmukainen oppimisen kokonaisuus, johon kuuluvat laitteiden käytön opettelu, kriittisen ajattelun ja ongelmaratkaisukyvyyn kehittäminen sekä monipuolisten työtapojen harjoittelu.

Miten kehitätte yksikössänne digitaalista osaamista?

Hyödynnetään omaa osaamista, joka kasvaa pikkuhiljaa, digitutoritoiminnan lisäksi. Henkilöstön osaamista jaetaan avokätisesti tiimeistä toiseen. Digitutoriin ollaan yhteydessä tarvittaessa Lapsia ohjataan laitteiden hyötykäyttöön ja tutustutetaan oppimispeleihin. Lasten kanssa keskustellaan kohteliaan nettikäyttäytymisen pelisäännöistä.

Miten sovellatte Uudet lukutaidot hankkeen osa-alueita?

Uudet lukutaidot -kehittämisohjelman tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten tieto- ja viestintäteknologian taitoja, medialukutaitoa sekä ohjelmoinnin osaamista varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Hyödynnetään digitutorin tuomia digilaitteita. Opetellaan käyttämään niitä lasten kanssa yhdessä. Mutalassa on käytössä älytelevisiot, joiden kautta haetaan tietoa, tutustutaan erilaisiin ilmiöihin, harjoitellaan kieliä, tunnetaitojen vahvistamista. Musiikki on vahva osa-alue, jonka käytössä hyödynnetään monipuolisesti digilaitteita. Eskarikirjan digimateriaalia hyödynnetään arjessa, joustavassa yhteistyössä koulun kanssa on käytössä aivot käyttöön digimateriaali. Lukulumo on käytössä kaikissa taloissa. Se on kuvitettu satukirjapalvelu, jossa kuunneltavaa kieltä voi muuttaa tarpeen mukaan. Lola panda on käytössä Kaiharilla sekä Vahannassa ja sen kautta lapset voivat käyttää

oppimislejää. Lola pandan kautta pääsee myös nettiin ja tämän avulla päästään tutustumaan erilaisiin ilmiöihin. Padit ovat opetuksellisessa käytössä jokaisessa talossa. Oppimispelien lisäksi niillä valokuvataan, tehdään pieniä esityksiä.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittämistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. Varhaiskasvatuksessa kokeillaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti uusia menetelmiä, välineitä ja sovelluksia. (Vasu s. 41)

Miten mahdollistatte pedagogisen keskustelun, osaamisen jakamisen ja jokaisen mahdollisuuden osallistua?

Arkeen on luotu sellaisia rakenteita, jotka mahdollistavat pedagogisen keskustelun. Maanantaisin pidetään pedapalaveri, jossa on kolmen talon yhteinen osuus sekä talojen oma osuus. Tässä kiertävinä teemoina ovat mm. arviointi, pedagogiset nostot keskusteluun työtämme ohjaavista asiakirjoista, talojen suunnitelmalliset asiat. Tiimipalaverit ovat viikoittain ja niiden toteutumisesta pidetään kiinni. Lisäksi työyhteisössä järjestetään työyhteisöiltoja, joiden teemoina on mm. osaamisen jakaminen, yhteisen tietoperustan vahvistaminen ja kehittäminen, yhteisten pedagogisten tavoitteiden suuntaaminen, kehittäminen ja arviointi. Tässä kaikessa on tärkeällä sijalla osallisuus ja vuoroaikutus. Lisäksi rääätälöimme kunkin työyhteisön tarpeisiin erilaisia palaveri- ja keskusteluaikoja.

Inklusiivisten toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen yksikössä

Inklusiivisuus toteutuu laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa, erityispedagogisessa osaamisessa, kasvat- ja opetushenkilöstön sitoutumisessa inklusiivisiin periaatteisiin, ympäristön muokkaamisessa lapsille sopivaksi ja yhteistyössä vanhempien ja monialaisten ammattilaisten kanssa. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus omassa lapsiryhmässään toteutuvaan varhaiskasvatukseen sekä kehityksen ja oppimisen sekä hyvinvoinnin tukeen. Lapsella on kuitenkin tuen tarpeidensa mukaisesti oikeus myös varhaiskasvatukseen ja tuen toteuttamiseen pienennetyssä lapsiryhmässä (esim. lapsiryhmän pienennys, pienryhmä, integroitu ryhmä, erityisryhmä). (Vasu s.40)

Miten kehitätte inklusiivisia toimintatapoja ja miten ne näkyvät toiminnassa?

Ryhmässä panostetaan laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Tästä seurauksena on, että jokainen lapsi pääsee osallistumaan omalla panoksellaan toimintaan. Vanhemmat nähdään samanarvoisina. Vanhemmille lähetettävissä kuvissa kiinnitetään huomiota siihen, että kaikki lapset näkyvät tasapuolisesti kuvissa. Toimintaa kehitetään konsulttoimalla varhaiskasvatuksen erityisopettajaa ryhmän tarpeiden mukaan. Ajatuksena on, "Miten muutamme toimintatapoja sellaisiksi, että jokainen lapsi tarpeineen ja kykyineen saa osallistua yhdenvertaisesti toimintaan."

Keskustelun tueksi: [reflektointityokalu inklusiivisuuden arviointiin 2019.pdf \(oph.fi\)](#)

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Kehotunnekasvatus

Lasten kanssa opetellaan turvataitoja, vahvistetaan itsearvostusta ja itsemääräämisoikeutta. Lasta tuetaan ymmärtämään, että keho on oma, arvokas ja tärkeä. Lapselle seksuaalisuus, itsensä tutkiminen ja kehostaan nauttiminen on hyvin luonnollista ja avointa. Lapselle opetetaan oman ja muiden kehojen arvostamista, ja opetetaan mitkä alueet kehossa ovat yksityisiä. Lapsia kannustetaan avoimeen ja sallivaan keskusteluun ja luodaan turvallinen ilmapiiri, jossa kaikille tunteille ja kysymyksille on tilaa. Asioista puhutaan niiden oikeilla nimillä lapsen ikätaso huomioiden. Aikuisella on vastuu siitä, että lapsi uskaltaa kääntyä kaikissa kysymyksissä ja ongelmissa aikuisen puoleen. (Vasu s.33)

Miten huomioitte lapsen kehotunnekasvatuksen?

Nämä asiat ovat jatkumona koko ajan toiminnassa. Jos kasvattajat huomaavat erityistä tarvetta näissä asioissa, silloin kehontunne asioita käsitellään lasten kanssa enemmän. Pienestä pitäen tutustutaan lapsen kanssa omaan kehoon. Kehon tuntemusta harjoitellaan nimeämällä eri kehon osia, mietitään, kuinka kaveria kohdellaan ja kosketetaan. Kohteliaisuus koskemisessa, kysytään lupa. Teemoittain, oppisisältöjen mukaan tehdään projekteja lasten kanssa, joissa käydään läpi kehontunne kasvatus asioita.

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemus luon hyvinvointia nyt ja myöhemmin. Lapsi voi ikätasonsa mukaan vaikuttaa arjessaan moniin asioihin. Ylöjärvellä on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, joka tukee kasvattajia tiedon kartuttamisessa ja arjen toiminnoissa. Päiväkotien kestävästä kehityksestä vastaavat työntekijät pitävät keskustelua teemasta säännöllisesti yllä omassa työyhteisössään (Vasu s. 46)

Miten edistätte kestävä elämäntapaa ja hiilineutraalisuutta yksikössänne? (Kaupunkistrategia 2022–2032)

Kiinnitetään huomiota sekä valojen että käsipaperien käyttöön. Näitä asioita pohditaan lasten kanssa yhdessä ja mietitään, millä tavalla jokainen voi kiinnittää näihin asioihin huomiota, jotta kulutus pysyisi kohtuullisena. Kiinnitetään huomiota myös erilaisten materiaalien kulutukseen mm. askartelussa. Kerrotaan miksi kannattaa aloittaa reunasta leikkaaminen, piirretään paperin kummallekin puolelle, mietitään kuinka paljon jaksaa syödä ruokaa, ettei tulisi kovin paljon ruokahävikkiä. Kierrätys asioiden oppimiseen kuuluvat mm. erilaiset esitykset, lasten kanssa tehtävät opettavaiset roskien lajittelu hetket. Roskaryhmät keräävät roskaa luonnosta keväisin. Lelukeskustelua käydään lasten kanssa. Mietitään haluamisen määrää. Näissä keskusteluissa lasten kanssa on pohdittu, kuinka paljon on hyvä lelujen määrä, tarvitseeko aina hankkia uusia leluja vai voiko käytettykin olla hyvä. Sosiaalisesti kestävä tilkkutäkki on kasvattajien käytössä.

Varhaiskasvatuksessa on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, jonka avulla kasvattajat perehtyvät kestävä elämäntavan materiaaliin ja vievät oppimaansa arjen toimintaan lasten kanssa.

Liikuntakasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan sekä sisällä että ulkona. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveille kasvuille, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Vasu s. 66)

Lasten liikunnallista elämäntapaa edistetään toteuttamalla liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa yhteistyössä Ylöjärven kaupungin hyvinvointipalveluiden kanssa. Tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle liikkumisen ilo sekä riittävä päivittäinen fyysinen aktiivisuus.

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ilmoittaa epäkohdista päiväkodin johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristösosaston kanssa. (Vasu s. 48)

Miten arvioitte ja kehitätte oppimisympäristöjä?

Lasten leikkejä ja tekemisiä havainnoidaan ja lapsilta kysellään ideoita toimintaympäristön muokkaamiseksi. Lapsilta nousevien tarpeiden ja innostusten kohteiden mukaisesti oppimisympäristöä muokataan aina tarpeita vastaavaksi. Lapset saavat mm. suunnitella tempuratoja, leikkitiloja, majoja. Luodaan eri teemoilla erilaisia huoneita ja lasten leikkitiloja. Tällä tavalla toteutetaan aistihuone. Yli ryhmärajojen tapahtuvaa tilojen muokkausta. Otetaan käyttöön koko oppimisympäristö sisätiloissa. Tämä tarkoittaa sitä, että porrastamalla lasten olemista eri tiloissa, ne saadaan paremmin kaikkien käyttöön. Pistetyöskentely elää hetken lasten tarpeiden mukaan esim. sadonkorjuujuhla. Suunnitellaan lapsille erilaisia toimintapisteitä teeman mukaan. Lasten toivomia leikkipaikkoja rakennetaan esim. kauppaleikki, ravintola, ponitalli. Näihin leikkeihin hankitaan tarvikkeita, niitä voidaan valmistaa lasten kanssa yhdessä. Muista kokonaisuutemme toimipisteistä lainataan tavaroita ja kalusteita aina tarpeen mukaan. Taloissa on paljon erilaisia leikkitiloja, katsotaan, että lapset pääsevät tasapuolisesti kaikkiin huoneisiin leikkimään.

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Tulevaisuudessa nostamme säännöllisin välein pedagogisesti tärkeitä aihealueita arjen vuorovaikutustilanteisiin ns. ovensuukeskusteluihin. Saamaamme tietoa hyödynnetään toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa. (Vasu s. 50)

Miten mahdollistatte huoltajien osallisuuden?

Tuonti- ja hakutilanteissa vanhemmat pyritään kohtaamaan kiireettömästi ja henkilökohtaisesti. Lasten keskusteluissa vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa lasten arkeen varhaiskasvatuksessa. Erilaiset kyselyt teemoittain antavat meille tärkeää tietoa. Meillä järjestetään vanhempainiltoja ja tapahtumia, avoimet ovet, perheiden pihatapahtumia. Nämä ovat hyviä hetkiä vanhemmille tutustua muihin perheisiin sekä henkilöstöön.

Huoltajien kohtaaminen päivittäin on tärkein yhteistyömuoto.

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden, terveyspalvelujen, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. eri uskontokunnat ja yhdistykset. Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehtävä yhteistyö koostuu ohjauksesta ja valvonnasta sekä yhteistyötapaamisista (Vasu s.51)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti.

Miten kehitätte yhteistyötä alueen perhepalvelujen kanssa?

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti. Olemme yhteydessä neuvolaan ikäkausitarkastusten takia sekä teemme säännöllistä yhteistyötä toiminta- ja puheterapeuttien sekä neuvolapsykologin kanssa.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitajia. Pedatiimissa suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi yksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämispalavereita. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Pedagoginen dokumentointi

Henkilöstö toteuttaa yhdessä lasten kanssa digitaalisin menetelmin monipuolista pedagogista dokumentointia. Lapset ovat osallisina dokumentoinnissa esimerkiksi videoimalla, valokuvaamalla tai äänittämällä itse. Erilaisia talletettuja dokumentteja käydään läpi myöhemmin lasten kanssa, tiimipalavereissa sekä huoltajien tapaamisissa kuten vasukeskusteluissa. Digitaalisia dokumentteja hyödynnetään pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Digitaalista dokumentointia voidaan hyödyntää myös tukea tarvitsevien lasten moniammatillisessa yhteistyössä muun muassa videomateriaalia käyttäen. (Vasu s. 55)

Miten hyödynnätte digitaalisia menetelmiä pedagogisessa dokumentoinnissa?

Padlet seinä kertoo lasten arjesta ja on linkki kodin ja päiväkodin välillä, tuoden keskustelua vanhemman ja lapsen välille. Vanhempi pääsee osaksi lapsensa arkea. Kuvat ja kertomukset helpottavat ja auttavat lasta kertomaan päivän kulusta. Päikyn kautta laitetaan paljon valokuvia, viikkoviestejä ja kuukausiviestejä. Puhelimen muistiinpanot, kokeellisena toimintona käytössä samsung notes sovellus pedagogisen dokumentoinnin tukena. Lapset pääsevät valokuvaamaan aikuisten lisäksi.

Oppimisen alueet

Minä ja meidän yhteisömme

Katsomuskasvatus

Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Lasten kanssa voidaan tarkastella myös laajemmin uskontoja ja katsomuksia. Vastaavasti tarkastellaan uskonnottomuutta. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenkiertoon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai ruokailu. Lasten ihmettelylelle annetaan tilaa, ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämänskysymyksiä. Katsomuskasvatuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Katsomuskasvatus tukee muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (vasu s. 63).

Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa toimipaikoissaan toteutettavasta katsomuskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään uskonnon tai katsomuksen opetusta. Teemme yhteistyötä Ylöjärven seurakunnan kanssa, myös muiden katsomuksellisten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä yhteistyötä. Ylöjärven seurakunnan kanssa on laadittu sopimus katsomuskasvatuksen toteuttamisen periaatteista, sopimuksen liitteenä on ns. B-osa. Se on konkreettinen käsikirja, joka ohjaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä toteuttamaan katsomuskasvatusta vasun linjaamalla tavalla. Työyhteisön yhteinen ymmärrys erilaisiin katsomuksiin tuo henkilöstölle varmuutta ja rohkeutta avata katsomuskasvatusta ja siihen liittyvää pedagogista toimintaa huoltajille.

[Katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Katsomuskasvatuksen toteuttamisen korit \(B-osa\)](#)

Miten toteutate katsomuskasvatusta?

Katsomuskasvatus on jokaisen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon korostamista. Jokainen saa olla sellainen kuin on. Ihmettelyä, yhteistä keskustelua. Eettisyyden ja moraalin teemojen pohdintaa – mikä on oikein ja väärin. Miten voin toimia, jotta ympärillä olevillani ihmisillä olisi hyvä olla. Toteutamme katsomuskasvatusta viettämällä kalenterivuoden juhlapyyhiä ja jaamme lapsille niihin liittyvää kulttuuriperinnettä. Katsomuskasvatuksessa käytetään leikkiä, satuja ja tarinoita, draamaa, musiikkia, kuvataidetta sekä erilaisia mediasisältöjä. Meille on tärkeää opettaa lapsille toista kunnioittavaa ja hyväksyvää asennetta muita kohtaan; katsomuskasvatus antaa välineitä tähän.

Meillä lapsia opetetaan arvostamaan luontoa ja kunnioittamaan kaikkea elävää. Tarkastelemme lasten kanssa vuoden aikojen vaihtelua ja tutkimme erilaisia luonnonelementtejä.

Katsomuskasvatus otetaan puheeksi huoltajien kanssa aloitus- ja vasukeskusteluissa. Näissä keskusteluissa kohdataan toinen kunnioittavasti ja arvostaen. Teemme yhteistyötä perheiden katsomuksellisten yhteisöjen kanssa.

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien laadukasta peruspedagogiikkaa ja on mukana yleisen, tehostetun sekä erityisen tuen prosesseissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee lapsiryhmissä toteuttaen kolmitasoisia tukea yhdessä henkilöstön kanssa samalla konsultoiden ja ohjaten heitä tukeen liittyvissä asioissa. Lapsiryhmien muodostaminen tehdään yhteistyössä päiväkodinjohtajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja lapsiryhmän henkilöstön kanssa. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu tuen toteuttamiseen ja kaikilla on vastuu siitä.

Varhaiskasvatustyöyksikön johtaja huolehtii, että tukea tarvitsevan lapsen kanssa työskentelevä henkilöstö sitoutuu käyttämään erityisopettajan kanssa sovittuja tuen menetelmiä ja arvioimaan niiden vaikutusta lapsen kehitykseen ja oppimiseen yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Henkilöstön tuen osaamista lisätään tarvittaessa koulutuksilla ja työssä oppimista ohjaamalla. (Vasu s. 75)

Miten vastuut tuen suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä yksikössänne jakautuvat?

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja toimii varhaiserityiskasvatuksen asiantuntijana ja konsultoi ryhmiä lapsen kehitykseen ja oppimiseen liittyvissä asioissa. Keskeistä veon työssä on varmistaa, että lapsi saa tarvitsemansa tuen mahdollisimman oikea-aikaisesti. Veo suunnittelee ja toteuttaa tukea tarvitsevien lasten toimintaa yhdessä ryhmän henkilöstön kanssa. Tuen toteutumista arvioidaan yhdessä. Veo on mukana perheen kanssa tehtävässä yhteistyössä muun muassa varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa ja sen arvioimisessa muiden lapsen kanssa työskentelevien kanssa.

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. (Vasu s. 93)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearviointin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja. (Vasu s. 94)

Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Vasu, s. 94)

Ylöjärven varhaiskasvatustyöyksiköissä toimintaa arvioidaan Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ohjeiden mukaisesti mm. digitaalisen laadunarviointimenetelmä Valssin avulla. Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmissä mm. laatupelin avulla.

Varhaiskasvatus

Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti päiväkodin johtajan ja henkilöstön välisillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa Päikky-järjestelmän kautta.

Asiakkaille tehdään päiväkotikohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään 1 kertaa vuodessa. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.